

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl samosoudkyně JUDr. Terezou Kučerovou,
ve věci

žalobce: M. T.

zastoupen advokátem JUDr. Lubomírem Müllerem
sídlem Symfonická 1496/9, 158 00 Praha 5

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
se sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 8. 2024, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 8. 8. 2024, č. j. X, **se ruší** a věc **se žalované vrací** k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku **3 146 Kč** do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce.
- III. Žalovaná **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce dne 7. 11. 2023 podal podle § 25 odst. 7 písm. b) zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci (dále jen „zákon o soudní rehabilitaci“), a podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, žádost o příplatek ke starobnímu důchodu (dále jen „nařízení vlády č. 622/2004 Sb.“). Požádáno bylo o příplatek za dobu, kdy žalobce pobýval ve vazbě od 20. 9. 1966 do 1. 10. 1966 s tím, že jeho rehabilitace byla vyslovena rozsudkem Nejvyššího soudu ČR ze dne 4. 10. 2023, sp. zn. 6 Tz 75/2023.
2. Žalobce k žádosti připojil záznam Archivu bezpečnostních složek ze dne 6. 11. 2023, ze kterého se podává, že byl dne 20. 9. 1966 ve 20:00 umístěn do vazby a dne 1. 10. 1966 z této propuštěn. Připojena byla též stížnost pro porušení zákona ze dne 27. 7. 2023, podaná Ministrem spravedlnosti ČR, směřující proti pravomocnému rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 28. 10. 1966, sp. zn. 3 T 198/66, jímž byl žalobce uznán vinným z trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 trestního zákona, ve znění do 31. 12. 1966, a podle § 202 odst. 1 trestního zákona, ve znění do 31. 12. 1966, za použití § 79 odst. 1 trestního zákona, ve znění do 31. 12. 1966, mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání 5 měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákona, ve znění do 31. 12. 1966, podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 let. Uvedený rozsudek nabyl právní moci dne 29. 11. 1966. Stížností je mj. s odkazem na § 30 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci navrhováno, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2 zrušil a rozhodl o zproštění žalobce obžaloby.
3. O stížnosti bylo rozhodnuto rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 4. 10. 2023, sp. zn. 6 Tz 75/2023, tak, že podle § 268 odst. 2 trestního řádu bylo vysloveno, že rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 28. 10. 1966, sp. zn. 3 T 198/66, byl porušen zákon v neprospěch žalobce i všech spoluobviněných (včetně žalobou zmiňovaného M. M.). Tento rozsudek byl zrušen a všichni obvinění byli zproštěni obžaloby, kterou jim bylo kladeno za vinu, že „[v]šichni obvinění buď předem připravovali, nebo se zúčastnili hromadné výtržnosti tzv. „vlasatců“ dne 20. 9. 1966, v 17,00 hodin v Praze 1 na Staroměstském náměstí. Po soustředění v průvodu šli Celetnou, Rytířskou ulicí na Václavské nám., zpět na Staroměstské nám. A přes Čechův most k bývalému pomníku J. V. Stalina a v Letenských sadech, cestou hulákali, tleskali a pískali, došlo k omezení a bránění plynulosti pouliční dopravy, v průběhu pochodu Prahou provolávali hesla „Vraťte nám vlasy!“ a hrubé výroky proti straně a socialistickému zřízení a jiná hesla, čímž značnou měrou narušili veřejný klid a pořádek [...], tedy že všichni obvinění se ze zjevné neúcty vůči společnosti dopustili veřejné výtržnosti [...], čímž měli spáchat všichni obvinění trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 trestního zákona [...]“.
4. Rozhodnutím žalované ze dne 15. 4. 2024, č.j. X, byla žádost žalobce o poskytnutí příplatku k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., zamítnuta z důvodu, že po dobu věznění žalobce od 20. 9. 1966 do 1. 10. 1966, nebyly podmínky uvedené v § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb., splněny. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 28. 10. 1966, sp. zn. 3 T 198/66, byl žalobce odsouzen pro trestný čin, který není uvedený v § 2 zákona o soudní rehabilitaci.

Shodu s prvopisem potvrzuje A.Z.

5. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce dne 16. 4. 2024 námitky, v nichž s odkazem na znění § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb. a na stížnost pro porušení zákona podanou ministrem podle § 30 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci, a navazující rozsudek Nejvyššího soudu, konstatoval, že byl rehabilitován a má na příplatek nárok. K tomu dále, shodně jako v podané žalobě, žalobce odkázal na obdobné případy poškozených osob.
6. Žalobou napadeným rozhodnutím byly námitky žalobce zamítnuty a prvostupňové rozhodnutí bylo potvrzeno. Žalovaná dospěla k závěru, že žalobce nelze považovat za osobu, na níž se vztahuje § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb., neboť trestný čin výtržnictví, za který byl žalobce v minulosti odsouzen, nespadá pod trestné činy vymezené v § 2 zákona o soudní rehabilitaci.

II. Shrnutí žaloby a vyjádření žalované

7. Žalobce prostřednictvím žaloby podané u Krajského soudu v Českých Budějovicích dne 9. 8. 2024 závěry žalované zpochybňuje a uvádí, že on měl být zařazen do okruhu osob rehabilitovaných podle zákona o soudní rehabilitaci, což plyne mj. z odkazu Ministra spravedlnosti ČR na § 30 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci ve stížnosti pro porušení zákona. Toto ustanovení má být dle žalobce užito „i v jiných věcech, než jsou uvedeny v tomto zákoně“. Žalobce dále poukázal na obdobné případy odsouzených osob, kde byl nárok na přiznání – rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 8. 2000, č. j. 7 A 150/99-24 (J. K.), rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 2. 2007, č.j. 3 Ads 53/2006-31 (Mgr. K. P.), nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. I. ÚS 605/03 (V. F.), nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 12. 2005, sp. zn. I. ÚS 656/03 (L. K.), nálezy Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2007, sp. zn. I. ÚS 712/05 (V. F.), nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 792/06 (A. P. ml.), nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 2366/07 (P. Š.), nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 44/06 (J. B.), nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 11. 2007, sp. zn. II. ÚS 807/07 (Z. K.) a nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2008, sp. zn. I. ÚS 1916/07 (J. V.). Na základě uvedených případů žalobce dovozuje zjevnou diskriminaci, neboť žalovaná s žalobcem zachází odlišně od jiné osoby shodného právního postavení. Žalovaná tímto porušuje čl. 1 a 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Závěrem žalobcem poukázal též na případ M. M., který byl odsouzen totožným rozsudkem jako žalobce, kterému však příplatek k důchodu byl přiznán.
8. Na základě uvedeného je žalobou navrhováno napadené rozhodnutí zrušit a věc žalované vrátit k dalšímu řízení.
9. Žalovaná ve vyjádření k žalobě setrvala na svém závěru o nesplnění podmínek pro přiznání příplatku, neboť žalobce nebyl odsouzen pro trestný čin vymezený v § 2 zákona o soudní rehabilitaci. Odkaz ministra na § 30 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci obsažený ve stížnosti pro porušení zákona, neznamena dle žalované, že žalobce byl dle uvedeného zákona rehabilitován. K žalobou poukazovaným případům žalovaná uvedla, že tyto nejsou pro projednávanou věc přílehlavé s ohledem na odlišné okolnosti daných věcí. V případě M. Ma. žalovaná uvedla, že ani jemu neměl být příplatek přiznán a jeho žádost měla být taktéž zamítnuta.

III. Právní hodnocení krajského soudu

10. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění podmínek § 51 odst. 1 s. ř. s.
11. Žaloba je důvodná.
12. Stěžejní otázkou v projednávané věci je, zda žalobce splnil podmínky nároku na poskytnutí příplatku k důchodu ke zmírnění křivd způsobených mu komunistickým režimem v oblasti sociální dle nařízení vlády č. 622/2004 Sb.
13. Podle § 1 odst. 1 písm. a) nařízení č. 622/2004 Sb. „[s]tátní občané České republiky, kteří v době od 25. února 1948 do 31. prosince 1989 byli odsouzeni a vykonali trest odnětí svobody, jeho část nebo vazbu pro trestný čin, za který byli rehabilitováni podle zákona č. 82/1968 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 58/1969 Sb. a zákona č. 70/1970 Sb., nebo podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., zákona č. 633/1992 Sb. a zákona č. 198/1993 Sb., nebo jejichž odsouzení pro trestný čin uvedený v § 2 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., bylo zrušeno cestou obnovy řízení, stížnosti pro porušení zákona anebo podle § 6 zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu, popřípadě byli nezákonně zbaveni osobní svobody a byli rehabilitováni podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., a pobírají starobní nebo plný invalidní důchod z českého důchodového pojištění mají nárok na poskytnutí příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených jim komunistickým režimem v oblasti sociální.“
14. Žalobce byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 28. 10. 1966, sp. zn. 3 T 198/66, uznán vinným z trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 trestního zákona, ve znění do 31. 12. 1966, a podle § 202 odst. 1 trestního zákona, ve znění do 31. 12. 1966, za použití § 79 odst. 1 trestního zákona, ve znění do 31. 12. 1966, mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání 5 měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákona, ve znění do 31. 12. 1966, podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 let. Uvedený rozsudek nabyl právní moci dne 29. 11. 1966. Žalobce pobýval ve vazbě od 20. 9. 1966 do 1. 10. 1966.
15. Uvedený rozsudek byl zrušen rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 4. 10. 2023, sp. zn. 6 Tz 75/2023, a to na základě stížnosti pro porušení zákona podané Ministrem spravedlnosti ČR podle § 266 odst. 1 trestního řádu za splnění podmínek § 30 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci.
16. Posledně zmiňované ustanovení § 30 odst. 2 zákona o soudních rehabilitacích obsahuje podpůrné pravidlo pro umožnění přezkumu odsuzujících rozhodnutí za trestné činy, které nespadají do rozsahu ustanovení § 2 a § 4 tohoto zákona: „[i] **v jiných věcech, než jsou uvedeny v tomto zákoně, je generální prokurátor povinen podat stížnost pro porušení zákona, jestliže přezkoumáním zjistí, že k porušení zákona došlo z důvodů uvedených v § 1. Tomuto postupu nebrání skutečnost, že Nejvyšší soud věc rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona.**“ (důraz doplněn)
17. Žalovaná žádost žalobce o příplatek k důchodu dle § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb., zamítla s tím, že trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 trestního zákona, ve znění do 31. 12. 1966, pro který byl žalobce v roce 1966 odsouzen, není uveden v taxativním výčtu trestných činů vymezených § 2 odst. 1 písm. d) zákona o soudní rehabilitaci.

18. Podle poslední zmiňovaného ustanovení se „[p]ravomocná odsuzující soudní rozhodnutí vyhlášená v době od 25. února 1948 do 1. ledna 1990, týkající se skutků spáchaných po 5. květnu 1945 podle zákona č. 140/1961 Sb., ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, pro trestné činy rozvracení republiky podle § 92 odst. 1, odst. 2 písm. a), podvracení republiky podle § 98 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), poškozování státu světové socialistické soustavy podle § 99 ve vztahu k trestným činům podle § 92 odst. 1, odst. 2 písm. a) nebo § 98, pobuřování podle § 100 odst. 1, 2, odst. 3 písm. a), zneužívání náboženské funkce podle § 101, hanobení republiky a jejího představitele podle § 102 a 103, hanobení státu světové socialistické soustavy a jeho představitele podle § 104, opuštění republiky podle § 109 odst. 1, 2, odst. 3 písm. a), b), c), poškozování zájmů republiky v cizině podle § 112, odnětí věci hospodářskému určení podle § 116 odst. 1, 2, ohrožení hospodářského tajemství podle § 122, neoprávněného nakládání s vynálezem podle § 123, ohrožení služebního tajemství podle § 173, maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi podle § 178 nebo podněcování podle § 164, schvalování trestného činu podle § 165, nadřizování podle § 166, nepřekážení trestného činu podle § 167 a neoznámení trestného činu podle § 168, spáchané ve vztahu k uvedeným trestným činům jakož i všechna další rozhodnutí v téže trestní věci na ně obsahově navazující se zrušují k datu, kdy byla vydána.“
19. Účelem zákona o soudní rehabilitaci je dle jeho § 1 odst. 1 „[z]rušit odsuzující soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody zaručené ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob takto protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, **zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci** a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.“ (důraz doplněn)
20. Ústavní soud pak ve svém nálezu ze dne 26. 2. 2008, sp. zn. I. ÚS 1916/07, uvedl: „V případě aplikace rehabilitačních předpisů platí, že teleologický přístup k výkladu práva musí převážet nad čistě dogmaticky gramatickým výkladem tak, aby **byl v maximální míře naplněn účel rehabilitačních a na ně navazujících předpisů**, jímž je zmírnění křivd spáchaných předchozím režimem.“ (důraz doplněn)
21. Krajský soud v intencích shora uvedeného dospěl k závěru, že ačkoli nebyl trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 trestního zákona, ve znění do 31. 12. 1966, pro který byl žalobce pravomocně odsouzen, zařazen mezi rehabilitovatelné trestné činy uvedené v ustanovení § 2 a § 4 zákona o soudní rehabilitaci, žalobce stejného výsledku dosáhl v důsledku stížnosti pro porušení zákona podané v jeho prospěch Ministrem spravedlnosti ČR. Podle ustanovení § 30 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci měl generální prokurátor povinnost podat stížnost pro porušení zákona, jestliže přezkoumáním zjistil, že k porušení zákona došlo z důvodů uvedených v § 1 tohoto zákona. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 10. 2023, sp. zn. 6 Tz 75/2023, kterým bylo zrušeno rozhodnutí, jímž byl žalobce uznán vinným z trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 trestního zákona, ve znění do 31. 12. 1966, a kterým byl žalobce zproštěn obžaloby, byl vydán právě v souladu s tímto ustanovením, byť ve výroku zrušujícího rozsudku není toto zákonné ustanovení zmiňováno. Podstatné je, že Ministr spravedlnosti ČR podal stížnost pro porušení zákona právě s odkazem na ustanovení § 30 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci za účelem umožnění přezkumu odsuzujícího rozhodnutí za trestný čin, který nespadá do rozsahu ustanovení § 2 a § 4 zákona o soudní rehabilitaci. Krajský soud podotýká, že dosah tohoto rozsudku na právní status žalobce z hlediska splnění podmínky rehabilitace, s níž citované nařízení

pracuje, je třeba v plném rozsahu v kontextu smyslu a účelu zákona o soudních rehabilitacích vyhodnotit jako nápravu protiprávního stavu založeného nezákonným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2, a tím i jako plnou rehabilitaci žalobce.

22. Ke shodnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 2. 2009, č. j. 6 Ads 96/2007-102, publ. pod č. 2281/2011 Sb. NSS, vydaném ve skutkově obdobné věci: *„Na osobu nezákonně odsouzenou pro spáchání trestného činu neuvedeného v § 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, jejíž odsouzení bylo zrušeno cestou přezkumného řízení na základě stížnosti pro porušení zákona podle § 30 odst. 2 tohoto zákona, je třeba hledět jako na osobu, která byla podle tohoto zákona rehabilitována. Z toho důvodu tato osoba splňuje podmínku rehabilitace obsaženou v § 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, ve znění účinném do 31. 10. 2005.“*
23. Krajský soud tedy s ohledem na účel a smysl v nynější věci aplikovaných právních norem, jimiž se demokratický stát snažil reagovat na křivdy způsobené předchozím režimem, dospěl k závěru, že řešení zvolené žalovanou je čistě formalistické, nijak nereagující na důvody, pro které byla stížnost pro porušení zákona podána. Vzhledem k tomu, že žalobce byl zrušujícím rozhodnutím Nejvyššího soudu vydaným na základě stížnosti pro porušení zákona, ke kterému došlo v důsledku jeho politicky motivovaného trestního (vazebního) stíhání, fakticky plně rehabilitován, má právo na poskytnutí příplatku k důchodu ke zmírnění křivd způsobených mu komunistickým režimem v oblasti sociální dle nařízení vlády č. 622/2004 Sb.

IV. Závěr a náklady řízení

24. S ohledem na konstatovanou vadu napadeného rozhodnutí krajský soud rozhodnutí žalované zrušil (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a věc jí vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Žalovaná je v dalším řízení právním názorem krajského soudu vázána (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
25. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
26. Žalovaná, která neměla v soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení.
27. Pokud jde o procesně úspěšného žalobce, v jeho případě jsou náklady řízení představovány odměnou advokáta za zastupování v řízení o žalobě ve výši $2 \times 1\,000$ Kč za dva úkony právní služby (převzetí a příprava věci a sepsání žaloby, repliku žalobce, doručenou krajskému soudu dne 1. 10. 2024, soud jako úkon mající vliv na posouzení věci neakceptoval, neboť ji obdržel až po vyhlášení rozsudku, ke kterému došlo dne 30. 9. 2024), dle § 7 bodu 3., § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a paušální náhradou hotových výdajů 2×300 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem tedy 2 600 Kč. Jelikož je zástupce žalobce plátcem DPH, je nutno navýšit odměnu a náhradu hotových výdajů o sazbu této daně na částku 3 146 Kč. Tuto částku je žalovaná povinna zaplatit žalobci do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku na účet právního zástupce č. 161242908/0300.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V Českých Budějovicích 30. září 2024

JUDr. Tereza Kučerová, v.r.
samosoudkyně